

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om åtgärder för att främja och tillhandahålla information om jordbruksprodukter i tredje land"

(1999/C 169/04)

Den 1 april 1999 beslutade rådet att i enlighet med artiklarna 43 och 198 i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som ansvarat för det förberedande arbetet, antog sitt yttrande den 9 april 1999. Föredragande José María Espuny Moyano.

Vid den 363:e plenarsessionen den 28-29 april 1999 (sammanträdet den 29 april) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 78 röster för, 3 emot och 9 nedlagda röster.

1. Inledning

1.1. Förslaget till förordning skapar ett gemenskapsinstrument för säljfrämjande åtgärder för jordbruksprodukter i tredje land. Instrumentet tillåter att gemenskapen helt eller delvis finansierar en serie informations- och säljfrämjande åtgärder av allmän art, som grundar sig på principerna om subsidiaritet och komplementaritet, och som bidrar till att förbättra gemenskapens jordbruksprodukters framtoning genom att tillföra ett mervärde till de åtgärder som de berörda nationella myndigheterna och ekonomiska aktörerna vidtagit.

1.2. Förslaget till förordning begränsar sig till att ställa upp några allmänna urvalskriterier.

1.2.1. Urvalskriterierna avser å ena sidan de produkter som kan dra nytta av detta säljfrämjande gemenskapsinstrument: produkter som är avsedda för direkt konsumtion eller för bearbetning och som lämpar sig för saluföring, särskilt export utan ekonomiskt stöd, och typiska kvalitetsprodukter med ett stort mervärde.

1.2.2. Å andra sidan avser urvalskriterierna de marknader i tredje land som skall bli föremål för informations- och säljfrämjande åtgärder, nämligen marknader med hög faktisk eller potentiell efterfrågan.

1.3. De informations- och säljfrämjande åtgärder som skall vidtas omfattar tre huvudsakliga faser:

1.3.1. Kommissionen skall vartannat år göra ett konkret urval av såväl bidragsberättigande produkter som av mottagarmarknader enligt förfarandena för berörda sektorer respektive förvaltningskommittéer. Kommissionen kan om den så önskar samråda med den ständiga gruppen för främjande av jordbruksprodukter inom Rådgivande kommittén för hälso- och kvalitetsfrågor inom jordbrukssektor.

1.3.2. De konkreta programmen för informations- och säljfrämjande åtgärder som föreslagits av fackorgan eller branschorganisationer i berörda sektorer, och som berörda medlemsstater givit sitt samtycke till, skall godkännas av kommissionen efter att denna har underrättat behöriga förvaltningskommittéer och efter att denna eventuellt samrått med Rådgivande kommittén för hälso- och kvalitetsfrågor inom jordbrukssektorn.

1.3.3. Kommissionen skall genom en öppen eller selektiv anbudsinfordran välja ut det eller de organ som skall ansvara för förvaltningen och genomförandet av åtgärderna. De organ som väljs ut skall ha tillräcklig kunskap om de berörda produkterna och de avsedda marknaderna samt besitta de medel som krävs. Vad gäller sektorn för olivolja är avsikten uttryckligen att gemenskapen automatiskt skall överlämna uppgiften till det internationella rådet för olivolja.

1.4. Förutom i fråga om vissa bestämda åtgärder som finansieras av gemenskapen till 100 %, avses följande aktörer delta i finansieringen av åtgärderna enligt ett finansieringsschema i förslaget till förordning:

1.4.1. Gemenskapen finansierar upp till 50 % av de faktiska kostnaderna för åtgärderna, medan åtgärder som löper över flera år kan få finansiellt stöd som gradvis avtar (mellan 60 % och 40 %).

1.4.2. Berörda medlemsstater bidrar med upp till 20 %.

1.4.3. De privata organisationer som lämnar in förslag skall åta sig resten av de faktiska kostnaderna för åtgärderna. I väl motiverade fall och under förutsättning att det berörda programmet är av klart intresse för gemenskapen, får den organisation som lämnar in förslag täcka den finansiering som åligger medlemsstaterna.

1.5. Enligt förslaget till förordning skall kommissionen vartannat år lägga fram en rapport för rådet och Europaparlamentet om genomförandet av avsedda åtgärder.

1.6. Den budget som gjorts upp för gemenskapens finansiella deltagande uppgår årligen till 15 miljoner euro för åren 2000–2003.

2. Allmänna kommentarer

2.1. ESK välkomnar detta initiativ i en tid då den gemensamma jordbrukspolitiken genomgår ett avgörande skede med djupgående förändringar som torde vara genomförda inom de närmaste åren.

2.2. Avsikten med dessa förändringar, som syftar till att fullända Europeiska unionens modell för jordbruk och jordbruksprodukter, är att förstärka de väsentliga utmärkande dragen hos jordbruksprodukterna och göra dem mer intressanta för export.

2.3. För att nå detta mål måste den europeiska jordbrukssektorns konkurrenskraft förbättras såväl på inre marknaden som i tredje land och dessutom bör Europeiska unionen försvara sin några år gamla position som världens ledande exportområde.

2.4. Kommittén stöder tanken på att det mest adekvata förfarandet för att upprätthålla och förstärka denna position är att stöda olika exportfrämjande åtgärder, av följande skäl:

2.4.1. De europeiska jordbruks- och skogsbruksprodukterna erbjuder en obestridlig variation och kvalitet, vilket utgör en utmärkt grund för att främja konsumtion och gynna dessa produkter i tredje land.

2.4.2. Alla världens länder, särskilt Europeiska unionens viktigaste handelspartner och konkurrenter (Förenta staterna, Japan, Kanada osv.) för sedan länge en aktiv stimulanspolitik.

2.4.3. Denna politik har av Världshandelsorganisationen (WTO) ansetts vara neutral och skulle utan tvekan hjälpa Europeiska unionen att förstärka framtoningen och värdet av gemenskapens produkter på de internationella marknaderna.

2.4.4. Det kan konstateras att det finns en allmän tendens till att minska exportstödet i enlighet med Marrakechavtalet.

2.4.5. Främjandet av gemenskapens jordbruks- och skogsbruksprodukter på marknaderna i tredje land skulle ge tyngd åt varje medlemsstats nationella initiativ gentemot tredje land inom ramarna för subsidiaritet och komplementaritet.

2.5. Om Europeiska unionen effektivt vill förstärka exporten av gemenskapens jordbruks- och skogsbruksprodukter, är det viktigt att dessa stimulansåtgärder kompletteras och samordnas med de initiativ som redan satts i verket i tredje land av medlemsstater, jordbruksorganisationer och företag, i syfte att förstärka de gemensamma åtgärder som leder till samverkans effekter och tillför ett mervärde.

2.5.1. Av detta följer att subsidiaritet och komplementaritet bör vara de principer som inspirerar till gemenskapsåtgärder då det gäller att främja jordbruksprodukter i tredje land.

2.5.2. Dessutom bör detta initiativ utgå från samfinansiering då det är möjligt. Det gäller här att inte endast dela på finansieringen, utan det är även viktigt att alla parter är delaktiga i åtgärderna och tar ansvar för att de blir effektiva.

2.6. Det är också nödvändigt att understryka att även om man sammankopplar den offentliga gemenskapsnivån och den offentliga nationella nivån, är det till syvende och sist det privata inslaget som är nyckeln till denna stimulanspolitik. Den allmänna stimulansen som får stöd av såväl Europeiska unionen som av medlemsländerna bör kompletteras med privatinvesteringar, vilket innebär att varumärkena blir en nyckelfaktor i sammanhanget.

2.7. Slutligen anser kommittén att det är nödvändigt att få erforderliga resurser för att kunna effektivisera gemenskapens stimulanspolitiken i syfte att nå det uppställda målet, dvs. förbättra konkurrenskraften för gemenskapens jordbruksprodukter. Kommittén vill emellertid uttrycka sin besvikelse över att kommissionen i sitt budgetförslag klart anslår för lite pengar.

3. Särskilda kommentarer

3.1. De informations- och säljfrämjande åtgärderna får inte vara inriktade på enskilda varumärken (artikel 1.2). Men med tanke på komplementariteten och multiplikatoreffekten av gemenskapens åtgärder i förhållande till såväl nationella som privata initiativ, bör detta ändå inte automatiskt uppfattas så att man kan bortse från fördelarna med detta instrument när det gäller åtgärder av allmän karaktär som ingår i större stimulansprogram som innehåller inslag av varumärken och utgör den säljfrämjande verksamhetens slutgiltiga mål.

3.2. Åtgärderna i artikel 2 i förslaget till förordning sammanfaller i stor utsträckning med hävdvunna instrument för stimulerande politik som är allmänt accepterade. Ändå anser ESK att det finns skäl att komplettera och precisera förteckningen över åtgärder och lägga till följande reflexioner:

3.2.1. ESK håller med om att det är nödvändigt att koncentrera gemenskapens informationsåtgärder på allmänna, gemensamma aspekter, såsom europeiska produkters kvalitet, hygien och livsmedelssäkerhet, samtidigt som man måste komma ihåg att framhäva de inneboende kulturella värden som dessa produkter representerar.

3.2.2. Marknadsundersökningarna (artikel 2 e) skall förutom att utreda efterfrågan i tredje land även analysera villkoren för tillträde på marknaderna och särskilda tekniska problem (tullar och andra handelshinder, beskattning, investeringssystem osv.) samt distributionskanaler.

3.2.3. Man bör understödja workshopar, möten och seminarier riktade till utvalda målgrupper (importörer, distributörer, läkare, restauratörer, fackpressen) och andra opinionsbildare, i syfte att informera dem om fördelarna med gemenskapens jordbruksprodukter.

3.2.4. Man bör ta initiativ till att sända handelsdelegationer och inbjuda köparnas delegationer.

3.2.5. Utvärderingsstudier av vilka resultat informationsinsatserna och de säljfrämjande åtgärderna har givit (artikel 2 g) är visserligen ett adekvat instrument för bedömning av åtgärdernas effektivitet, men det är inte fråga om några egentliga främjande åtgärder. För att försäkra sig om att gemenskapens resurser blir väl använda och att åtgärderna blir effektiva, föreslår ESK istället att tillräckliga resurser styrs till en oberoende kvalitetskontroll för att mäta effektiviteten i programmets

resultat. I detta syfte är det i vart fall nödvändigt att anslagen för denna förordning i budgeten är högre än vad kommissionen föreslagit.

3.3. Vad gäller kriterierna för valet av tredje land (artikel 4) finns det skäl att särskilt uppmärksamma marknader med faktisk eller potentiell efterfrågan och marknader som är föremål för medlemsstaternas samt de egentliga ekonomiska aktörernas främjande åtgärder. På så sätt kan man underlätta och försäkra sig om att marknadsnischer öppnas. Vad gäller u-länderna, bör de främjande åtgärderna i vart fall respektera utvecklingsbehoven i dessa länder. Produkter som kompletterar de lokala produkterna gynnas liksom produkter utan motsvarighet på ifrågakvarande marknad.

3.4. Med tanke på den förteckning över samfinansiering som kommissionen föreslagit, är det nödvändigt att medlemsstaterna och de privata organisationerna deltar aktivt när beslut fattas om vilka produkter och vilka marknader som skall föras upp på förteckningen (artikel 5), om programmen (artikel 7) och om vilka organ som skall ansvara för förvaltningen och genomförandet av åtgärderna samt för resultatutvärderingen (artikel 8).

3.4.1. I anslutning till ovanstående föreslår ESK att det för förordningen tillsätts en tillfällig horisontell förvaltningskommitté för informations- och säljfrämjande åtgärder. Kommittén skulle stå som garant för att behöriga nationella experter på säljfrämjande åtgärder i tredje land deltar och därmed säkra samstämmigheten och samordningen av gemenskapens åtgärder i säljfrämjande syfte.

3.4.2. Dessutom skall det i motsats till vad kommissionen föreslår vara obligatoriskt att samråda med den ständiga gruppen för främjande av jordbruksprodukter inom den rådgivande kommittén.

3.5. ESK instämmer med kommissionen i att det är till fördel att anförtro åtgärder inom sektorn för olivolja och bordsoliver till internationella rådet för olivolja med beaktande av de utmärkta resultaten hittills. ESK föreslår att kommissionen skall överväga möjligheten att även anlita internationella rådet för olivolja när det gäller främjande åtgärder inom unionen.

3.6. ESK understöder det schema för samfinansiering som kommissionen föreslår. De ekonomiska aktörernas aktiva deltagande säkras genom att dessa bidrar ekonomiskt. Detta garanterar även att resurserna används väl och att de säljfrämjande initiativens mål uppnås på ett effektivt sätt. Medlemssta-

ternas finansiella deltagande kan dock i förekommande fall vara frivilligt.

3.7. Med hänsyn till hur viktigt detta instrument är när det gäller att stärka konkurrenskraften för europeiska jordbruksprodukter bedömer ESK slutligen att den föreslagna budgeten är otillräcklig om avsikten är att nå de uppställda målen, särskilt om man beaktar de inbesparingar som uppnås då exportstödet minskar.

3.7.1. Följaktligen önskar ESK att kommissionen, parlamentet och rådet höjer budgetanslagen utan att detta sker på bekostnad av de resurser som för närvarande är avsedda för säljfrämjande åtgärder inom Europeiska unionen.

3.7.2. Slutligen uttrycker ESK sin övertygelse om att den regelbundna resultatutvärderingen av hur denna förordning tillämpats kommer att leda till avsevärt ökade resurser.

4. Slutsatser

4.1. Informations- och säljfrämjande åtgärder för gemenskapens jordbruksprodukter i tredje land bör inta en viktig position i den gemensamma jordbrukspolitik som är under utarbetande ifall målet är att Europeiska unionen skall behålla sin position som etta på världsmarknaden.

4.2. Ökad konkurrenskraft i denna sektor förväntas med beaktande av nuvarande och kommande avgifter inom det allmänna tull- och handelsavtalet GATT öppna nya vägar till tredje land, med hjälp av smidiga och moderna instrument som har tillräckliga ekonomiska resurser och som motsvarar instrument som unionens främsta konkurrenter redan använder.

4.3. Komplementaritet och subsidiaritet skall vara den gyllene regeln i all gemensam verksamhet mellan EU och medlemsländerna. Det är därför logiskt att gemenskapsmyndigheterna, de nationella myndigheterna och branschorganisationerna genomför detta initiativ gemensamt genom att arbeta koordinerat för att maximera nyttan.

4.4. Det är väsentligt att den privata sektorn deltar såväl när det gäller programmets och verksamhetens planering och utformning som när det gäller finansieringen. Detta ekonomiska åtagande skall inte förstås endast som ett medel för att säkra deltagandet, utan också som en garanti för att slutmålet för främjande verksamhet nås: stöd för gemenskapens produkter, specialiteter och välkända varumärken av hög kvalitet.

Bryssel den 29 april 1999.

*Ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

BILAGA

till Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande

Följande ändringsförslag förkastades under debatten.

Punkt 4.1

Lägg till efter "Informations- och säljfrämjande åtgärder för gemenskapens jordbruksprodukter i tredje land": ", som ett komplement till exportstödet".

Motivering

Europaparlamentet antog vid sin plenarsession ett ändringsförslag om att Europeiska kommissionen skall undersöka möjligheterna att minska exportstödet och delvis använda de resurser som frigörs till informations- och säljfrämjande åtgärder.

Eftersom Europeiska kommissionen redan nu har avslagit detta ändringsförslag är det viktigt att ESK tar ställning till denna nya utveckling i parlamentet och betonar betydelsen av att både bevilja exportbidrag och vidta informations- och säljfrämjande åtgärder, som visserligen är två olika men kompletterande instrument, för att gemenskapen skall kunna bedriva en aktiv exportpolitik.

Resultat av omrösting:

För: 27, emot: 31, nedlagda: 32.
